

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 31 juli 2023
(OR. en)

**Interinstitutioneel dossier:
2023/0288(COD)**

**12258/23
ADD 4**

**SOC 560
EMPL 393
CODEC 1461
STATIS 50
ECOFIN 812**

BEGELEIDENDE NOTA

van: de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur

ingekomen: 28 juli 2023

aan: mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.: SWD(2023) 266 final

Betreft: WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG bij
Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES
PARLEMENT EN DE RAAD betreffende arbeidsmarktstatistieken van
de Europese Unie over ondernemingen en tot intrekking van
Verordening (EG) nr. 530/1999 van de Raad en de Verordeningen (EG)
nr. 450/2003 en (EG) nr. 453/2008 van het Europees Parlement en
de Raad

Hierbij gaat voor de delegaties document SWD(2023) 266 final.

Bijlage: SWD(2023) 266 final

Brussel, 28.7.2023
SWD(2023) 266 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
betreffende arbeidsmarktstatistieken van de Europese Unie over ondernemingen en tot
intrekking van Verordening (EG) nr. 530/1999 van de Raad en de Verordeningen (EG)
nr. 450/2003 en (EG) nr. 453/2008 van het Europees Parlement en de Raad

{COM(2023) 459 final} - {SEC(2023) 295 final} - {SWD(2023) 265 final}

Inleiding en chronologisch overzicht

Eurostat, het Bureau voor de statistiek van de Europese Unie (EU), zorgt voor de productie van hoogwaardige, vergelijkbare Europese statistieken volgens de statistische beginselen van Verordening (EG) nr. 223/2009 betreffende de Europese statistiek. De Europese statistieken worden vooral gebruikt voor het ontwerp, de uitvoering en de monitoring van het EU-beleid, en de belangrijkste gebruikers ervan zijn de EU-instellingen, onderzoekers, nationale autoriteiten en het publiek. Het Europees statistisch systeem is het partnerschapsnetwerk tussen Eurostat en de nationale bureaus voor de statistiek dat als netwerk functioneert. De rol van Eurostat bestaat erin het voortouw te nemen bij de harmonisatie van statistieken, in nauwe samenwerking met de nationale statistische instanties, die gegevens verzamelen en statistieken opstellen voor nationale en EU-doeleinden.

Voor het ontwerpen en uitvoeren van beleid en activiteiten ten behoeve van de bevolking van de EU op de gebieden die onder de bevoegdheid van de EU vallen, zoals bepaald in de artikelen 2 en 3 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), hebben de EU-instellingen behoefte aan volledige, tijdige, betrouwbare, gedetailleerde, geharmoniseerde en vergelijkbare Europese statistieken. Met name arbeidsmarktstatistieken over ondernemingen zijn een belangrijke bron van informatie voor beleidsvorming en monitoring.

Europese arbeidsmarktstatistieken over ondernemingen (LMB) zijn officiële statistieken die een beschrijving geven van het functioneren van ondernemingen ten opzichte van arbeidsmarkten. Zo kan eraan worden ontleend of er vacante posten zijn in bedrijven (vraag naar arbeidskrachten), hoeveel vacante posten er zijn in vergelijking tot die welke reeds bezet zijn en hoe de posten verschillen naargelang van het soort economische activiteit van een onderneming. Bovendien verschaffen LMB informatie over de door werkgevers gedragen kosten voor het in dienst nemen van personeel (loonkosten), hoe die kosten gestructureerd zijn (bv. wat zijn de lonen en andere kosten) en hoe deze verschillen naargelang van de regio of economische activiteit. Zij omvatten ook gegevens over individuele lonen voor een representatieve steekproef van werknemers, samen met hun kenmerken (bv. leeftijd, geslacht, beroep, opleidingsniveau) en die van hun werkgevers (economische activiteit, grootteklasse enz.). Voor werkgevers vormen lonen een aanzienlijk deel van de productiekosten en bepalen zij tot op zekere hoogte hun kostenconcurrentievermogen. Voor de meeste werknemers vormen lonen het grootste deel van hun inkomen en dragen zij bij tot hun economische welvaart.

LMB omvatten de volgende gegevensverzamelingen:

- vacaturestatistieken, die het aantal bezette en vacante posten registreren;
- loonkostenenquête over het niveau en de samenstelling van de arbeidskosten die door ondernemingen worden gedragen voor het in dienst nemen van arbeidskrachten;
- de loonkostenindex, die de veranderingen weergeeft van de loonkosten per uur die door ondernemingen worden gedragen voor het in dienst nemen van arbeidskrachten;
- de loonstruurenenquête over de lonen van individuele werknemers en informatie over hun sociaaleconomische kenmerken;
- de loonkloof tussen mannen en vrouwen, die het relatieve verschil tussen het gemiddelde bruto-uurloon van mannelijke en vrouwelijke werknemers weergeeft en de loonstruur als primaire bron gebruikt.

De rechtshandelingen met betrekking tot de LMB zijn:

- Verordening (EG) nr. 530/1999 van de Raad van 9 maart 1999 betreffende **structuurstatistieken van lonen en loonkosten** (PB L 63 van 12.3.1999, blz. 6);
- Verordening (EG) nr. 450/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2003 betreffende de **loonkostenindex** (PB L 69 van 13.3.2003, blz. 1);
- Verordening (EG) nr. 453/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake **kwartaalstatistieken van vacatures in de Gemeenschap** (PB L 145 van 4.6.2008, blz. 234).

Probleemstelling

De conclusie van de evaluatie luidde dat de wetgeving inzake LMB het mogelijk maakte kwalitatief hoogwaardige informatie te verzamelen, die op grote schaal voor het beoogde doel wordt gebruikt, en dat de lidstaten hun naleving van de wetgeving in de loop der tijd hebben verbeterd. De sterke punten van de LMB liggen in hun gevestigde reputatie als bron van coherente, efficiënte, vergelijkbare en nauwkeurige informatie, die op grote schaal wordt gebruikt door organisaties en beleidsmakers op alle niveaus. De afgelopen 10 tot 20 jaar is het belang van LMB toegenomen met beleidsontwikkelingen op het gebied van gelijkheid, arbeidsomstandigheden en de monitoring van de monetaire unie. Vergelijkbare gegevens op EU-niveau voor dit beleid zijn essentieel en bieden een duidelijke toegevoegde waarde.

De evaluatie heeft echter ook enkele tekortkomingen aan het licht gebracht in de aanpassing van de LMB aan nieuwe behoeften, bronnen en methoden. Het eerste probleem met het bestaande rechtskader is dat de LMB niet voorzien in nieuwe behoeften, bronnen en methoden. Het rechtskader weerspiegelt niet de meest recente gebruikersbehoeften en is niet flexibel genoeg om tegemoet te komen aan de behoeften die zich in de toekomst zullen voordoen. Gebruikers zoeken tijdiger gegevens door vaker gegevens te verzamelen en vrij te geven (afhankelijk van het soort LMB) en/of kortere termijnen voor verzending en verspreiding. De LMB-regelgeving voorzag niet in het gebruik van innovatieve gegevensbronnen, aangezien die op dat moment niet beschikbaar waren; daarom wordt de statistische kwaliteitsrapportage niet aangepast om de kwaliteit te beoordelen van de bronnen die nu kunnen worden gebruikt. Een andere nieuwe trend is het gebruik van administratieve gegevens. De lidstaten maken meer gebruik van deze bron, die het mogelijk maakt vaker gegevens te verzamelen (bv. driemaandelijks), met minder lasten voor het bedrijfsleven. Het kader voor kwaliteitsrapportage in de huidige LMB-wetgeving is echter niet geschikt voor dit soort gegevens.

Ten tweede worden belangrijke actoren van de EU-economie, zoals micro-ondernemingen, niet door de LMB bestreken. Deze tekortkoming werd reeds geconstateerd bij de vaststelling van de rechtshandelingen. Hiervoor werd een andere oplossing gekozen (door haalbaarheidsstudies te eisen die leiden tot een wijziging van de wetgeving of door financiële steun te verlenen voor het creëren van de benodigde capaciteiten), maar deze was voor sommige gegevensverzamelingen niet afdoende. Daarom is de verzamelde informatie in sommige LMB vertekend, met name als gevolg van de onvolledige dekking van bepaalde sectoren van de economie of soorten ondernemingen. Deze situatie varieert ook naargelang van de gegevensverzameling en de ontwikkelingen in de verschillende landen. Als gevolg daarvan kunnen de aan Eurostat verstrekte gegevens niet ten volle worden gebruikt (zo kunnen EU-aggregaten niet voor de gehele economie worden berekend en worden vergelijkingen per land belemmerd, bijvoorbeeld voor de loonstructurenquête, aangezien niet alle landen hun gegevensverzameling hebben uitgebreid tot micro-ondernemingen). Het ontbreken van een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken over de jaarlijkse loonkloof tussen mannen en vrouwen werd ook problematisch nadat deze indicator was

opgenomen in het toezicht op de Europese pijler van sociale rechten, doelstelling 5 “Gendergelijkheid” van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN en de gendergelijkheidsstrategie. Sommige lidstaten hebben geen jaarlijkse gegevens over de loonkloof tussen mannen en vrouwen verstrekt.

Ten derde zouden de LMB consistentier kunnen worden gemaakt door de juridische structuur te vereenvoudigen (vervanging van de drie kaderverordeningen die momenteel van kracht zijn door één geconsolideerde tekst). Dit uniforme rechtskader zou baat hebben bij systematische verwijzingen naar de overeenkomstige begrippen die worden gebruikt op nauw verwante gebieden, zoals de nationale rekeningen en Europese bedrijfsstatistieken. Sinds de vaststelling van de LMB-wetgeving is de wetgeving op beide gebieden geactualiseerd en is de werkwijze ervan herzien (Europees systeem van rekeningen 2010, Verordening betreffende Europese bedrijfsstatistieken vastgesteld in 2019). Daarom is het nu noodzakelijk de LMB op elkaar af te stemmen om te zorgen voor consistentie op alle gebieden en om duidelijkheid te verschaffen aan de gebruikers van de LMB-wetgeving, met inbegrip van de bureaus voor de statistiek van de lidstaten.

Uit de evaluatie is gebleken dat deze problemen zullen aanhouden en in de toekomst kunnen verergeren als er geen wetgevende maatregelen worden genomen.

Doelstellingen

De algemene doelstelling van de actie is het produceren van arbeidsmarkt- en bedrijfsstatistieken die actueel, relevant en alomvattend zijn voor belangrijke economische sectoren, vergelijkbaar zijn tussen de lidstaten en consistent zijn met aanverwante statistische gebieden. Deze doelstelling kan worden onderverdeeld in drie specifieke doelstellingen die zijn afgestemd op de hierboven geschetste problemen:

- aanpassing van het regelgevingskader om flexibiliteit mogelijk te maken bij het voldoen aan nieuwe behoeften, tijdige bekendmaking van statistieken en bevordering van het gebruik van innovatieve bronnen en methoden (waarvan de kwaliteit naar behoren is beoordeeld);
- uitbreiding van de dekking van statistieken tot de gehele economie en zorgen voor volledige gegevens over de loonkloof tussen mannen en vrouwen;
- verbetering van de samenhang met verwante statistische gebieden.

Beleidsopties en de effecten ervan

Om beleidsopties te ontwikkelen, heeft Eurostat een uitputtende lijst opgesteld van alle mogelijke maatregelen die tijdens de voorbereidende werkzaamheden met de nationale bureaus voor de statistiek zijn vastgesteld, een openbare raadpleging en een raadpleging van belanghebbenden voor elke gegevensverzameling. De maatregelen zijn vervolgens gebundeld in regelgevingskaders of beleidsopties.

Tabel 1 toont de daaruit voortvloeiende opties, die worden gerangschikt naar toenemend ambitieniveau. **Optie 0** is het basisscenario. In **optie 1** worden de in de drie bestaande verordeningen gespecificeerde gegevensverzamelingen geïntegreerd in een nieuwe kaderverordening die ook de loonkloof tussen mannen en vrouwen dekt. Definities, concepten en benaderingen zijn op elkaar afgestemd en er wordt een algemene planning opgesteld om de gegevensoverdrachten beter op elkaar af te stemmen. Er zijn sterke methodologische verbanden tussen: i) de loonstructurenquête en de loonkloof tussen mannen en vrouwen, en ii) de loonkostenenquête en de loonkostenindex. Optie 1 is echter niet gericht op nieuwe behoeften, de tijdigheid van gegevensverzamelingen of de dekking ervan, voor zover hierin vrijwillig moet worden voorzien in deze optie.

In **optie 2** wordt de dekking uitgebreid tot micro-ondernemingen voor de loonstructurenquête (belangrijkste informatie); de loonkostenenquête wordt niet uitgebreid tot die ondernemingen. De reikwijdte van beide enquêtes wordt uitgebreid tot de NACE-sectie “Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale zekerheid”, en vacaturestatistieken hebben betrekking op de gehele economie. De tijdigheid van de loonkostenindex wordt verbeterd; het is enigszins verbeterd (met twee maanden) voor de loonstructurenquête; er is geen verbetering in de tijdigheid van de enquête over de loonkosten. De frequentie van beide enquêtes blijft zoals in het basisscenario. Het ontwikkelen van een rechtsgrondslag voor de loonkloof tussen mannen en vrouwen en het voorzien in nieuwe behoeften maakt ook deel uit van deze optie. Deze optie zorgt ook voor betere kwaliteitsrapportage voor alle gegevensverzamelingen en voor een betere harmonisatie en planning via de geïntegreerde kaderverordening.

Tot slot voorziet **optie 3** volledig in de behoefte aan verbetering en harmonisatie van alle LMB, zoals aangegeven door de belanghebbenden. Het omvat alle geïdentificeerde beleidsmaatregelen. Deze maatregelen houden verband met dekking, tijdigheid, hoge frequentie van enquêtes over de structuur van lonen en loonkosten, kwaliteitsrapportage, gebruik van administratieve gegevens en innovatieve bronnen, afstemming van concepten op alle LMB-domeinen, het plicht stellen van het verzamelen van gegevens over de loonkloof tussen mannen en vrouwen en voorzien in nieuwe behoeften. Dat betekent dat de dekking van beide enquêtes wordt uitgebreid tot micro-ondernemingen en tot de NACE-sectie “Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale zekerheid”, en vacaturestatistieken hebben betrekking op de gehele economie. De tijdigheid van de loonstructurenquête is aanzienlijk verbeterd, terwijl de loonkostenenquête een bescheiden verbetering laat zien. In deze optie profiteren de LMB van verbeterde kwaliteitsrapportage en betere harmonisatie en planning door middel van één geïntegreerde kaderverordening.

Tabel 1: Opties 0 (uitgangssituatie), 1, 2 en 3 in het kader van een nieuwe kaderverordening — belangrijkste kenmerken en verschillen

Cluster van maatregelen	Optie 0 (basis)	Optie 1	Optie 2	Optie 3
Loonkloof tussen mannen en vrouwen (jaarlijkse gegevensverzameling)	Nee	Verplicht	Volledig uitgevoerd	Volledig uitgevoerd
Toepassingsgebied	Nee	Facultatief	Micro-ondernemingen in de loonstructurenquête (alleen belangrijkste informatie). Publieke sector waarop beide enquêtes betrekking hebben (loonstructuur en loonkosten). Volledige dekking van vacaturestatistieken.	Micro-ondernemingen in beide enquêtes — loonstructuur en loonkosten (volledige informatie). Publieke sector waarop beide enquêtes betrekking hebben (loonstructuur en loonkosten). Volledige dekking van vacaturestatistieken.
Tijdigheid en frequentie	Nee	Facultatief (alleen tijdigheid)	De tijdigheid is tot op zekere hoogte verbeterd (aanzienlijke verbetering van de loonkostenindex en matige verbetering van de loonstructurenquête). Geen toename van de frequentie van de enquêtes.	De tijdigheid is verbeterd voor de loonkostenindex en voor de loon- en loonkostenenquêtes. De frequentie van beide enquêtes wordt verdubbeld.
Kwaliteitsrapportage, gebruik van	Nee	Facultatief (maar	Volledig uitgevoerd	Volledig uitgevoerd

administratieve gegevens en innovatieve bronnen		verlicht voor de loonkloof tussen mannen en vrouwen)		
Nieuwe behoeften	Nee	Facultatief	Ja	Ja

Vergelijking van de opties en keuze van de voorkeursoptie

Er is een kwalitatieve beoordeling verricht van de vier opties die voor de effectbeoordeling waren geselecteerd. Deze beoordeling betrof de evenredigheid, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang. Tabel 2 bevat een samenvatting van deze beoordeling.

Wat de kosten betreft, brengt optie 3 een aanzienlijke toename van de lasten voor ondernemingen met zich mee, en dit leidt tot een stijging van de kosten voor het beantwoorden van enquêtes met 88 %. Optie 2 leidt tot een toename van de lasten voor het bedrijfsleven met 11 %. Met optie 3 stijgen de kosten voor gegevensverzamelaars met 64 % ten opzichte van 12 % in optie 2. Optie 1 leidt tot een verwaarloosbare toename van de lasten en kosten voor het bedrijfsleven en de nationale bureaus voor de statistiek.

	Stijging van de kosten voor de nationale bureaus voor de statistiek (in EUR)	% stijging van totale kosten voor NSI's		Stijging van de kosten voor ondernemingen (in EUR)	% stijging van totale kosten voor ondernemingen
Optie 1	215 000	1 %	Optie 1	92 000	0,2 %
Optie 2	3 700 000	12 %	Optie 2	4 700 000	11 %
Optie 3	19 300 000	64 %	Optie 3	38 000 000	88 %

Met alle opties is de evenredigheid gewaarborgd. Optie 2 werd gezien als de meest kostenefficiënte manier om tegemoet te komen aan de behoeften van gegevensgebruikers en -aanbieders. Hoewel gegevensgebruikers de voorkeur geven aan een ambitieuzer voorstel, zoals optie 3, zou het moeilijk zijn overeenstemming te bereiken over die optie, gezien het effect ervan op de lasten voor het bedrijfsleven.

Tabel 2: Vergelijking van de opties

	Beoordeling	Score		
		Optie 1	Optie 2	Optie 3
Voldoet aan het evenredigheidsbeginsel (positief/onzeker/mislukt)	Gaat de optie verder dan wat nodig is om de doelstellingen op bevredigende wijze te verwezenlijken?	Voldoet	Voldoet	Voldoet
	Is de reikwijdte van de optie beperkt is tot de aspecten die de lidstaten niet op bevredigende wijze alleen kunnen bereiken en waar de EU betere resultaten kan behalen?	Voldoet	Voldoet	Voldoet
	Zijn de kosten voor de EU, de nationale, regionale en lokale overheden, het bedrijfsleven en het publiek evenredig aan de doelstellingen van het initiatief?	Voldoet	Voldoet	Onzeker
	Is het soort optreden (keuze van het instrument) zo eenvoudig mogelijk, zonder een bevredigende verwezenlijking van de doelstelling en een doeltreffende uitvoering in de weg te staan?	Voldoet	Voldoet	Voldoet
Doeltreffendheid (-- tot ++)	Strategische doelstelling 1.1: Aanpassing van het regelgevingskader om flexibiliteit mogelijk te maken om in nieuwe behoeften te voorzien	+	++	++
	Strategische doelstelling 1.2: Tijdiger statistieken publiceren	+	+	++
	Strategische doelstelling 1.3: Het gebruik van innovatieve bronnen en methoden bevorderen (waarvan de kwaliteit naar behoren is beoordeeld)	+	++	++
	Strategische doelstelling 2: De dekking van statistieken voor de hele economie verbeteren en zorgen voor volledige gegevens over de loonkloof tussen mannen en vrouwen	+	+	++
	Strategische doelstelling 3: De samenhang met verwante statistische gebieden verbeteren	+	++	++
	Gevolgen voor de grondrechten, met inbegrip van de bevordering van gelijkheid	+	+	++
	Sociale gevolgen	+	++	++
Samenhang met overkoepelende doelstellingen van het EU-beleid (-- tot ++)	Coherentie	-	+	+
Efficiëntie (-- tot ++)	Efficiënt	0	++	+

Monitoring en evaluatie

De prestaties van het nieuw LMB-kader zullen worden gemonitord en geëvalueerd aan de hand van de operationele doelstellingen die voor elk van de specifieke doelstellingen zijn vastgesteld. Om dit te bereiken zijn twintig monitoringindicatoren en voorlopige streefdoelen opgesteld. Een eerste evaluatie ter afsluiting van de uitvoeringsfase is gepland binnen drie tot vijf jaar na de inwerkingtreding van het nieuwe rechtskader. Na de overgang naar de toepassingsfase zullen de werking en het effect van de wetgeving om de drie tot vijf jaar worden geëvalueerd.